

A low-angle photograph of a classical building facade. The central focus is a large stone statue of Justice, standing on a high ledge and holding a pair of scales. Below the statue, the building's facade is adorned with intricate carvings, including a lion and other figures. The sky is a clear, bright blue with a few wispy clouds in the upper left corner. A large, semi-transparent white circle is overlaid on the left side of the image, containing the text.

Arbeidsmiljø- loven

Den norske modellen

- Bruker modellen for å beskrive hvordan arbeidslivet er organisert i Norge
- Illustrere forholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstakere, arbeidsgiver- og arbeidstakerforeiningar og det forholdet begge sider har til staten.
- Nært samarbeid mellom partane i arbeidslivet og styresmaktene, og kort avstand og god dialog mellom arbeidsgjevar og arbeidstakar.

STAT/POLITISKE STYRESMAKTER

Regulering av medråraderett og arbeidstakarrepresentasjon

Regulering av tvistar og avtaler

**ARBEIDSTAKAR-
ORGANISASJONAR**

Kollektivt avtale-
forhandlingsystem

**ARBEIDSGJEVAR-
ORGANISASJONAR**

Forholdet mellom styresmakter, arbeidstakar- og arbeidsgjevarorganisasjonar

- Forhold mellom partene i arbeidslivet er og blir regulert innenfor et rammeverk som i tillegg til avtaler også består av lovverk.
- Både arbeidsmiljøloven og andre lover gir rammer for hva som kan avtales mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.
- I tillegg er det minimumsregler for hvordan man skal sikre de ansattes medvirkning og regler for hvordan konflikter skal håndteres.

Forholdet mellom arbeidsgiver og ansatte

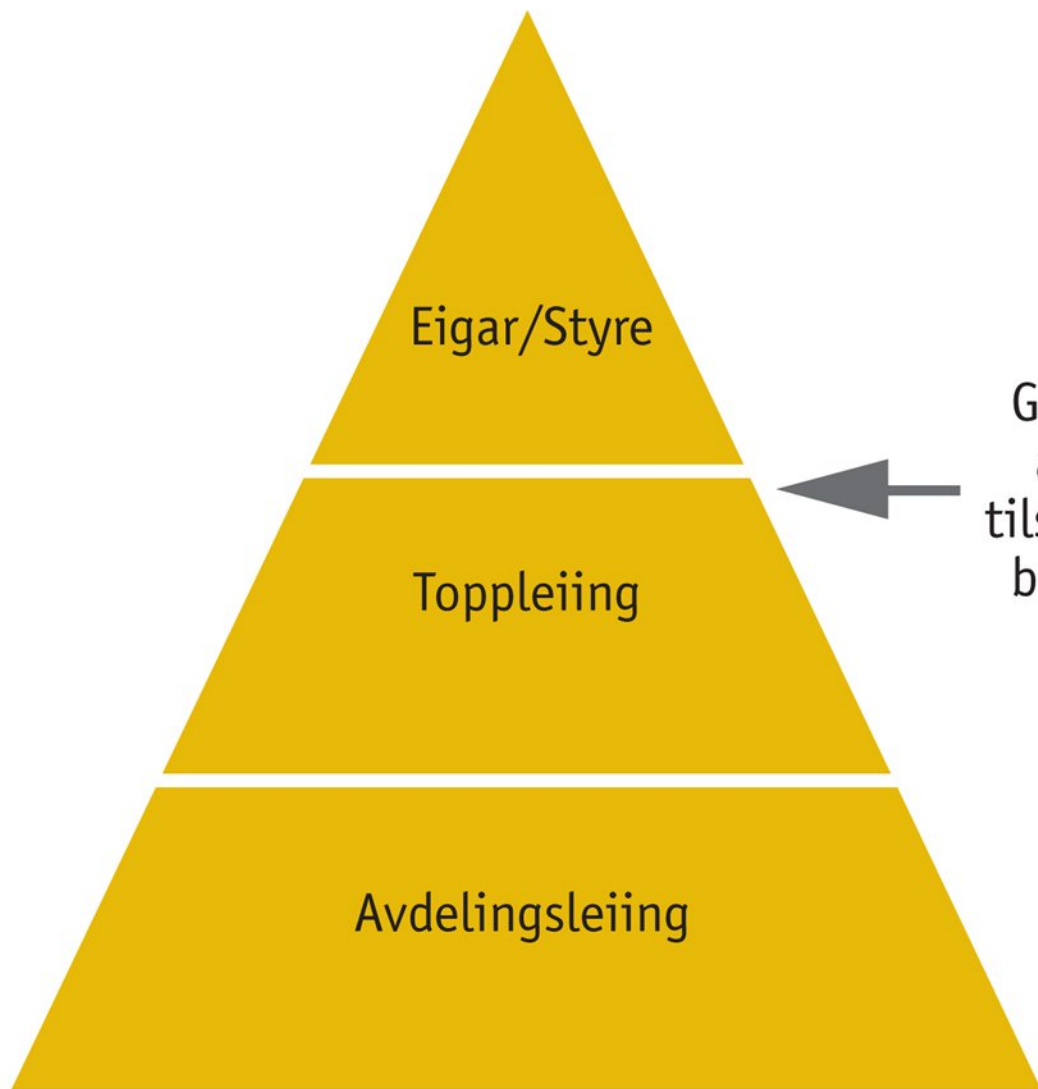
- Et eksempel på konflikt kan være streik eller lockout i forbindelse med lønnsoppgjøret.
- Det er partane som inngår avtaler, men konflikt i form av lockout eller streik er ikkje lovleg før ein har vore gjennom tvungen mekling.
- Arbeidstakere og arbeidsgivere deltaer også i høringsprosesser i forbindelse med endringer i lover eller ved opprettelse av nye lover.

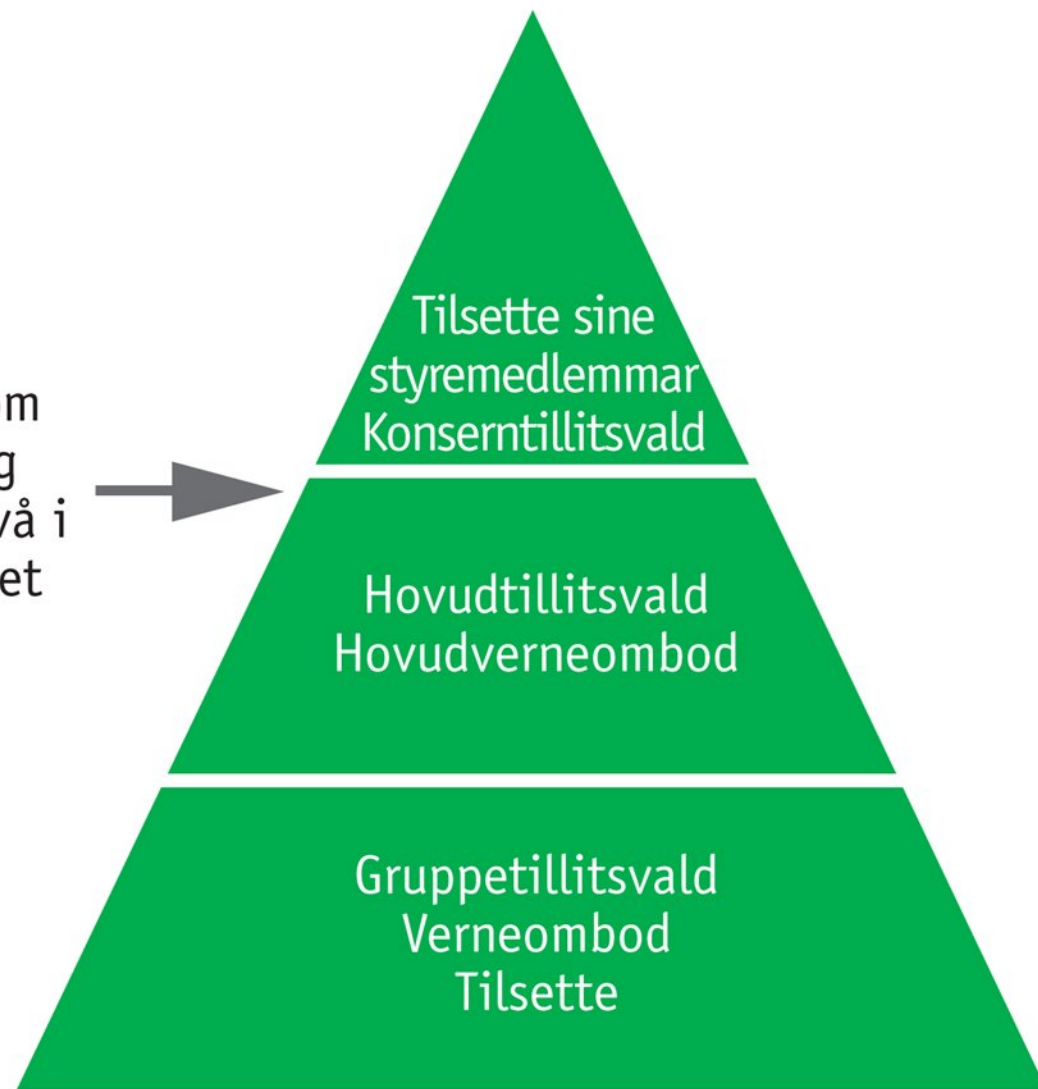
Forholdet mellom arbeidsgiver og ansatte

- For at modellen skal fungere er det viktig at det er god kontakt og godt samarbeid mellom ledelse/eiere på den ene siden og organisasjonene/de tillitsvalgte på den andre siden.
- Dette samarbeidet foregår i forhandlinger, drøftinger, uformelle og formelle møter i styrer og utvalg.
- Det er et mål at samarbeidet skal foregå på alle nivå i virksomheten.

God dialog mellom
arbeidsgjevar og
tilsette på alle nivå i
bedrifta/konsernet

Reell innflytelse

- Ansatte skal ha mulighet til å påvirke alle forhold som gjelder deres arbeid, fra utforming av den enkelte arbeidsplassen til strategiske mål for virksomheten.

Reell innflytelse

- En grunnmur for hvorledes dette arbeidet skal gå for seg er regulert gjennom både lov og avtale, som hovedavtalen i arbeidslivet, arbeidsmiljøloven og aksjeloven, som gir regler om de ansatte sin representasjonsrett i styrende organ i bedriften.
- Men de formelle reglene er ikke nok, en viktig erfaring er at samarbeidet fungerer best når det er etablert et tillitsforhold mellom partene som går lenger enn det formaliserte avtaleverket.

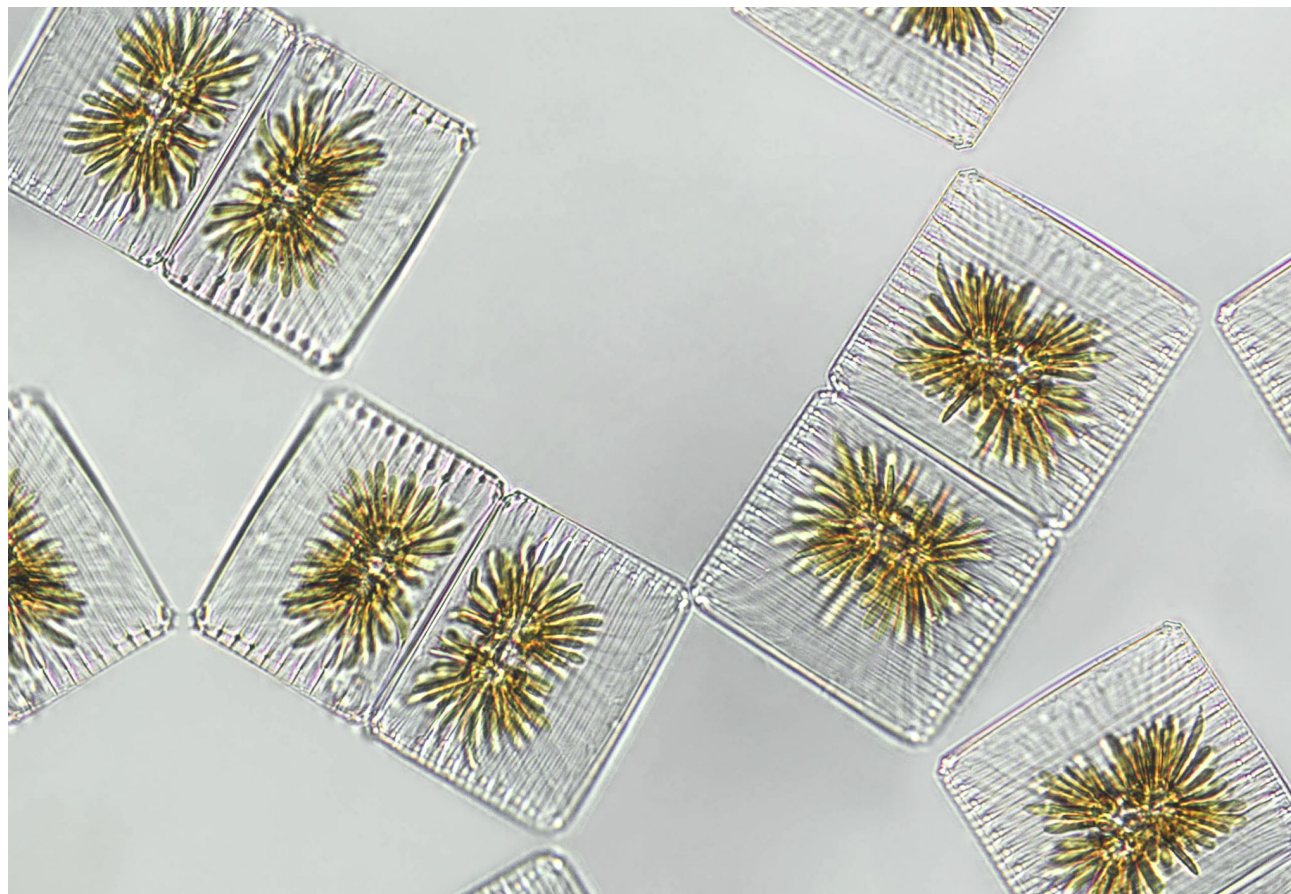
Anerkjennelse av tillitsvalgte og verneombud

- Arbeidsgiver anerkjenner at ansatte har legitime felles interesser.
- Forutsetningen for at det skal fungere er at ansatte sin rett til felles representasjon blir anerkjent på alle nivå i bedriften sin organisasjon.

Representativt system

- De ansatte skal bli gitt mulighet til å etablere et representativt system, dvs. at det kan velges tillitsvalgte og verneombud.
- Ansatte skal ikke ha innvirkning på arbeidsplassen bare som individ, men også ved at de får mulighet for å opptre samlet

Tidlig involvering

- Det er et mål at ledelse og ansatte kan bli enige om den videre utviklingen av arbeidsplassen.
- Skal dette fungere er det viktig at tillitsvalgte blir involvert før ledelsen i bedriften har besluttet/tatt en avgjørelse om hva de vil gjøre.
- Tidlig involvering gir de ansatte og tillitsvalgte større muligheter for reell innvirkning på avgjørelser som blir tatt, og øker mulighetene for konstruktive bidrag når avgjørelser skal stettes ut i drift.

Aksept for uenighet

- Ledelse og ansatte har både like og ulike interesser.
- Selv om begge parter har felles interesse av videreutvikling av arbeidsplassen, kan det være ulike interesser rundt spørsmål som lønn, ansettelser og hvem som skal gjøre visse typer arbeidsoppgaver.

Aksept for uenighet

- Det kan også være uenighet om hvordan man skal utføre arbeidet, når ressursene oppleves som knappe, spesielt knyttet til tidsbruk.
- For at et godt samarbeid skal fungere er det viktig at man også aksepterer at det er interessekonflikter i noen spørsmål.
- Retningslinjer for hvordan uenighet skal håndteres, for eksempel tiltak for å minske arbeidsstokken, er en viktig del av den norske modellen.

Kunnskap

- Kunnskap er viktig for å få til et godt samarbeid mellom partene.
- Tillitsvalgte og verneombud må ha handlingsrom slik at de kan medvirke i dialogen.
- Handlingsrom må være både i form av til og mulighet til å skolere seg.
- ansvar.

Forpliktende avtaler

- For at vi skal kunne samarbeide godt er det en forutsetning at ledelsen og de tillitsvalgte kan gjøre forpliktende avtaler.
- De ansatte skal ha mandat til å fatte beslutninger på vegne av de ansatte.
- Noen ganger må de tillitsvalgte forplikte de ansatte.

Tilsette sin kunnskap styrker bedriften

Stein Stugu, De Facto:

- Historisk er tankegangen bak både bedriftsutval og tilsette sin representasjon i styre at dei tilsette skal ha innverknad i kraft av at dei er tilsette.
- Dei tilsette og deira valde representantar sit på ein annan kunnskap enn den eigar og leiing har.

Tilsette sin kunnskap styrker bedriften

- Skal eigar og leiing få tilgang til denne kunnskapen må det skapast arenaer der dei tilsette kan komme fram med synspunkta sine.
- At dei tilsette skal ha denne moglegheita er derfor ikkje berre eit uttrykk for at dei har ein demokratisk rett til innverknad i kraft av å vere tilsett, men også at dei har kunnskap å bidra med.

